

ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ ΤΟΥ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ Η ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ ΤΟΝ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΝ

Χρυσοῦν ἔφασαν γενέσθαι γένος ποτὲ, Κρόνος δτ' οὐρανῷ ἐμβασίλευε, γένος μάλιστα μὲν οἶν χρυσὸς τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἐν τῷ παντὶ διαπρέπον καὶ σαχέσμος ἀνδρὶ, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ οῖς ἄλλως αὔταρκες τὸ μακάριον γένοιτ' ἀν καὶ οὐκ ἄπο θείας πάνυ ζωῆς οὐδὲ ἡς μοῖρας εἰληγε τὸ δαιμόνιον. Ἐχρῆν γὰρ τὸ πρῶτον, 5 οἷμαι, γενῶν τοιοῦτό πως προνοίᾳ κατεσκεύασθαι καὶ οἶν πόρρω μὲν εἴναι τοῦ σιδηροῦ, ἐγγύτατα δὲ τῷ πορρωτάτῳ τοῦ μηδενὸς ἡ φαύλου ἢ ὅτῳ φύσις κακία, καθάπερ ἐαυτῷ τάγαθόν. Εἰ μὲν οὖν ὅντα ταυτὶ ἡ ἄλλως τοῖς τῶν Μουσῶν κατόχοις χαριέντως πεφιλοσόφηται, ἐκεῖνοί τε ἀν εἰδεῖεν καὶ οῖς οὐκ δλίγα μέλει τοῦ 10 ποιητῶν. Ἐγὼ δὲ, μέγιστε βασιλέων, σοῦ τῶν Ἐλλήνων ἀγαθῇ τύχῃ νυνὶ βεβασιλευκότος, χρυσοῦν μὲν ὄντιχρυς γένος σκοπῶν

Περιλαμβάνεται ἐν τῷ Παρισιακῷ 1191, φ. 21^a-24^b, αἰῶνος ιε' (N), Παρισιακῷ 817, φ 157^a-164^a, αἰῶνος ις' (Π), Βατικανικῷ 1089A φ. 132^a κ. ἐ, αἰῶνος ις' (B), Ἀμβροσιακῷ M 41 sup., φ. 63^b - 74^b, αἰῶνος ιε' (A), Μαδριτείῳ 115 (4636), φ. 160^a-171^a, αἰῶνος ιε' (M).

'Ἐπιγραφὴ Τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου - Παλαιολόγον NII: Τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου - Παλαιολόγον B: Τοῦ αὐτοῦ βασιλικὸς πρὸς Κωνσταντίνον τὸν αὐτοκράτορα A: Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν Κωνσταντίνον βασιλικός M 'Ἐν τῷ B ἀνωνεωτέρᾳ χειρὶ καὶ ταῦτα· Jesus Christus rex, κάτωθεν δὲ αὐτῆς Eiusdem in Constantinum imperatorem.

1. γενέσθαι γένος ΝΠ: γένος γενέσθαι ΒΑΜ 3. οὐχ ἥκιστα Μ: οὐχήκιστα ΝΠΒΑ 5. εἰληγε ΝΠΒΑ: ἔλαχε M

6. τοιοῦτο Μ: τοιοῦτον ΝΠΒΑ 10. ἐκεῖνοί τε ἔγραψα: ἐκεῖνοι τὲ ΝΒΑΜ: ἐκεῖνον τὲ Π εἰδεῖεν Μ: οἰδεῖεν Β: οἰδοῖεν ΝΠΑ

μέλει ΝΠΒΑ: μέλει ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος μέλλει M

εύρισκω τοὺς ἡμετέρους, χρυσοῦς δ' αὖ χρόνους καὶ βίου οἶνον ἥσαν
ἔκεινοι, τἄλλα δὲ πάντα χρυσᾶ, φαίην δ' ἀν καὶ χρυσοῦ παντὸς
προτιμότερα. Τὸ γὰρ αὐτόν σε τῶν Ἑλλήνων ὥσπερ ἐκ μηχανῆς
ἀρχοντα νῦν διθῆναι, οὕτω θεοῦ κινοῦντος καὶ βουλομένου, πάντα
5 μὲν τάγαθὰ κεκτημένον, πάντας δὲ εὖ ποιεῖν προθυμούμενον μη-
δέν τε ἄλλο προύργου πεποιημένον ἢ τὴν τοῦ γένους δσαι ὥραι
κηδεμονίαν καὶ οἵς ἂν ἀμείνους βαρβάρων διθεῖεν Ἑλληνες οὐ
χρυσοῦν, οἷμοι, βίου οὐδὲ δσα μόνον ἔκεινου πέρι τοῖς ποιηταῖς
ἔξυμνήθη, ἀλλ' 8 τι περ εὑδαιμονίας κεφάλαιον καὶ δτιοῦν ἐν οὗσι
10 χρηστὸν ἐς τὸν ἡμέτερον βίου εἰςάγει. Πολὺ γὰρ μᾶλλον εύτυχίᾳ
τῷ ὅντι ξυνόντων οἱ νυνὶ χρόνοι ἢ δτε τρὶς τοῦ ἔτους καρπὸν ἀν-
θρώποις αὐτομάτῃ ζείδωρος ἔφερεν ὄρουρα, τοῦτο μὲν δτι οὐχ
οὔτως ἡδεῖα δοκεῖ τὰ πρὸ τῶν οὐχ ἡδέων χρηστὰ, τοῦτο δ' δτι
καὶ πλειω τὰ παρ' ἡμῖν ἀγαθὰ, φαίην δ' ἀν καὶ ἀμείνω καὶ μᾶλ-
15 λον ἀγθρώποις προσήκοντα. Τίνα δὴ, τίνα; Σοὶ μὲν, δι' οὖ πᾶσιν
ἡμῖν ἔκτήθη τὰ κάλλιστα, γένος ἀπαν Ἑλλήνων διὰ ταῦτα χάριν
εἰσόμεθα, ἡμῖν δὲ αὐτοῖς ίερὰν νυνὶ πανήγυριν ξυστησάμενοι,
πολὺ μείζω προπορισθμεθα κροτοῦντες καὶ παιανίζοντες ἡδονὴν
ἢ πάσας δποιαστιναζοῦν ἔορτάς τε καὶ πανηγύρεις ἄγοντες ἔτεροι.
20 Ἡ σὲ μὲν στεφανωτέον στεφάνῳ οὐχ οἶδες ποτε χρυσῷ καὶ λίθοις

2. τἄλλα ἔγραψα: τἄλλα ΝΠΑΜ: τ'ἄλλα Β	3. προτιμό-
τερα ΝΠΒΑ: προτιμότερα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος προτιμώ-	τερα Μ
5 δ' Μ: δὲ ΝΠΒΑ	6. προύργου ἔγραψα:
προύργου Ξ	7. κηδεμονίαν ΠΒΑΜ: κηδαιμονίαν Ν
8. πέρι τοῖς ΠΒΑΜ: περιτοῖς Ν	9. ἔξυμνήθη ΠΒΑΜ: ἔξυ-
ὅτιοῦν ΠΒΑΜ: οτιοῦν Ν	10. ἐς ΝΠΒΑ: εἰς Μ
11. τῷ ὅντι Ν: τωόντι ΒΑΜ: τωόντι Π	13. ἡδέα ΝΠΒΑ:
ἡδέα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἡδέα Μ	14. τὰ ΝΠΒΑ: τῶν Μ
18. μείζω ΝΠΒΑ: μείζω ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος μείζων Μ	
19. ἔορτάς ΑΜ: ἔορτάς ΝΠΒ	20. μὲν ΝΠΒ: μὲν γὰρ ΑΜ
στεφανωτέον ΝΒΑΜ: λείπει Π	οἶσις ποτε ἔγραψα: οῖος
ποτὲ Ξ	

η ἀνθεσι γένοιτ' ἀν, ἀλλ' οἷον ἐκ λόγων πλέκουσι Χάριτες· γῆμᾶς δὲ αὐτοὺς περιστάντας ἄδειν χρεών οἵς αὐτός τε ἄμα καὶ ὁ ἄριστος κεκόσμηται βασιλεὺς, ὡς οὐδὲν ὅν τῶν πάντων βέλτιον οὐδ' ἐφ' ὃ μᾶλλον ἀν τις ἡσθείη ἡ βασιλείαν ποιγράφεσθαι λόγῳ, δι' ἣς εὖ ἔχουσι πόλεις, τό τε χρυσοῦν αὖ πάλιν ἐπανήκει νῦν γένος. 5 Καὶ δὴ φητέον οὐχ δσα δεῖ οὐδ' οἶα δεδυνήμεθά τε καὶ βεβουλήμεθα, ἀλλ' οἴα ἀν τῷ καιρῷ προσφορώτατα γένοιτ' ἀν καὶ ὅν λεχθέντων οὔτ' ἀδολεσχίας φευξούμεθα κόρον τε οὐδένα ταῖς ἀκοαῖς προξενήσομεν.

Οὐκ ὀλίγων οὖν ὄντων οἵς ἀνθρωποι κατά τε πόλεις καὶ ἔθνη 10 τὸν σφῶν αὐτῶν ὀπωςδηποτοῦν διατάττονται βίον, βασιλείας οὐκ ἔστιν ἐν οὐδέν, οἶμαι, θειότερόν τε καὶ υψηλότερον. Τό τε γάρ πλῆθος ἀπαν οὐχ ἀστασίαστον, εἰ μὴ πρὸς ἐν δλως ἀνάγεσθαι δύναιτο, τό τε μὴ πλείους ἐνδες τοὺς ἄριστους ἐν πολιτείαις εἶναι μίμημα θεῖον τῷ ὄντι καὶ οὐκ ἀπό τῆς ἐν τῷ παντὶ ξυμφωνίας 15 καὶ τάξεως. Εἰ δὲ ἔκεινό γε πόλις δπερ τὸ πᾶν, κάκεινο ἀν εἴη τὸ πρὸς δ πόλις ἐς δπερ τὸ πᾶν· ἐν δὲ ἔκεινο καὶ τῶν ὄντων δήπου τὸ ἄριστον. Καὶ μὴν πολιτεία τῆς τοῦ παντὸς, οἶμαι, διακοσμήσεως μίμημα· μιμεῖται γάρ η τέχνη τὴν φύσιν καὶ νοῦς δ πράττων τὸν ἐπιστήμονα. Σειρὰ δὲ τὰ ὄντα καὶ ἄλλο ἄλλου τελεώτερόν 20 τε καὶ τιμιότερον, ἔως ἀν ἐς αὐτό τις ἥκων ἐστήξοι, τῶν ὄντων ἀπάντων τὸ τελεώτατον. Ἀνιόντι μὲν γάρ, ἐξ οὗ μὲν εὐθὺς γέ-

3. κεκόσμηται ΝΠΑΜ: κεκόσμηται ἀλλ' οὐδέν ἀνταποκρίνεται
ἐν τῇ φᾷ εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον Β 5. ἐπανήκει ΝΠΒΑ: ἐπαν-
ῆκε Μ νῦν ΝΒΑΜ: ἦν Π 6. οὐχ ΝΒΑΜ: οὐχ' Π 7. γέ-
νοιτ' ΝΠΒΑ: γένοιντ' Μ 8. τε Α: τε ΝΙΙΒΜ: 9. προξενήσομεν
ΝΠΒΑ: προξενήσομεν ἐκ τοῦ προξενήσομαν Μ 11. ὀπωςδη
ποτοῦν ΝΙΙΒΑ: ὀπωςδηποτοῦν ἐκ τοῦ ὀπωςδηποτοῦν Μ

14. δύναιτο ΠΒΑΜ: δύνατο Ν ἐνδες ΝΒΑΜ: ἐνδες ΙΙ 15. τῷ
ὄντι ἔγραψῃ: τῷόντι Ν: τῷόντι ΠΒΑΜ 16. ἐκεῖνό ἔγραψῃ:
ἐκεῖνο Ξ κάκεινο ΝΠΒΜ: κάκειο Α 22. ἀπάντων ΝΒΑΜ:
ἀπάντων ΙΙ τελεώτατον ΝΠΒΑ: τελεώτατον ἐκ τοῦ τελεώ-
τερον οὐ μὲν ΝΒΑΜ: οὐ λέν τῷ κειμένῳ, μὲν ἐν τῇ φᾳ Π

νοιτ' ἀν αὐτῷ τὸ μὴ ὅν ἢ δπερ ἐν οὖσι ταύτην ἔχείνῳ νενόμισται, πρὸς δὲ ἔκεῖνο, μεθ' δὲ τῶν ὄντων ἐν οὐδὲν τελεώτερον· κατιόντι δ' αὖ πάλιν, ἐξ οὗ μὲν τουτὶ, πρὸς δὲ δ' αὖ ἔκεῖνο, τό γε μὴ ὅν, εἰ πρὸς τὰ ὄντα ἀντεξετάζοιτο. Οὐκοῦν κάνταυθα βασιλεία μὲν δὲν εἴη τῶν ἐν πόλει πάντων τὸ τελεώτατον, ἀλλα δὲν ἀλλως ἔχοιεν τῷ ἐξ αὐτῆς ἀποστήματι· καὶ πολιτεύοιτο δὲν οὔτως τὰ ἐν τῇ πόλει καλῶς, ὡςπερ ἔχει τὰ ὄντα πολιτεύεσθαι βούλεται· ἐς ταύτην δὲ οἷμαι φέρον ἐστὶ καὶ δπερ ἔξυμνησεν δὲ τοῦ Μέλητος Οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη, λέγων, εἰς κοίρανος ἔστω, εἰς βασιλεὺς, φέδωκε Κρόνον παῖς ἀγκυλομήτεω σκῆπτρόν τ' ἥδε θέμαστας, ἵνα σφίσι βουλεύῃσιν. Ἀλλως γάρ δμοῦ χρήματα πάντα ἀν γένοιτο καὶ τάξις μὲν οὐδαμοῦ, ἀταξία δὲ πανταχοῦ, ἀνω καὶ κάτω τὰ τῶν ἀνθρώπων ἄγουσά τε καὶ φέρουσα. Εἰ δὲ ἀριθμὸς μὲν τὰ ὄντα δσα τε φύσει καὶ δσα τέχνη ξυνίσταται, ἀρχὴ δὲ ἔκείνου τὸ ἐν, ἐξ οὗ τε αὐτῷ τὸ εἶναι τὸ τε πέρατι χρῆσθαι καὶ οὐ μὴ παρόντος οὐδὲν ἀν αὐτὸς τὴν ἀρχὴν εἴη οὐδέ τι τῶν ἔκείνου μερῶν, οὐχ ἔστιν δπως ἀνευ ἐνδές τοῦ πρώτου τῶν ὄντων ἀν τι ξυσταή οὐδὲν ὡν ἢ τέχνη τὸ αἴτιον, ἀλλ' ἦτοι αὐτό τι ἀν εἴη μὴ ὅν ἢ αὐτόματον γένοιτο.

Χωρὶς δὲ τούτων, ἐν ἐνὶ μὲν ὄντα τὰ ὄντα καὶ τοῦ αὐτοῦ μετέχοντα λόγου σώζεται τε ἄμα καὶ τελεώτερα λέγεται, πληθυνόμενα δὲ ἀλλως καὶ τοῦ ἐνδές ἐκπεσόντα δεῖται μὲν τοῦ ἐνδές,

1. ταύτην ἔγραψα: ταυτὸν Ξ	νενόμισται NBAM: ἐνόμισται Π
2. δὲ ΝΠΒΑ: δὴ Μ	3. τουτὶ ΝΠΒΑ: τουτὶ ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ταυτὶ Μ
4. κάνταυθα βασιλεία ΝΠΒΑ: κανταυθα βασιλείας Μ	6. τὰ NBAM: λείπει Η
7. ταύτη ΝΠΑ: ταυτὸ ΒΜ	8. ἔστι ΝΒΑΜ: ἔστιν Π
9. ὡς ΠΒΑΜ: ὡς Ν	10. σκῆπτρόν ἔγραψα: σκῆπτρον Ξ
11. δὲ Ν: ἥδε Μ	14. δσα ΠΑΜ: δσά ΝΒ
15. δὲ ΝΠΒΑ: δὲ ΝΠΒΑ: καθίσταται Μ	16. τὴν ἀρχὴν ΝΠΜ: τηνἀρχὴν ΒΑ
17. τὸ ΝΠΒΜ: το Α	22. ἀλλως ΝΠΒΜ: ἀλως Α
	18. τὸ ΝΠΒΑ: το Κ.Π
	19. ηνδές ΝΜΑ: ηνδές Η
	20. ηνδές ΝΠΒΑ: ηνδές Η
	21. ηνδές ΝΠΒΑ: ηνδές Η

ώςθ' δλως τῶν ὄντων ὑπάρχειν, ἐκείνου δὲ ἀμαρτόντα τοῦ τε χοροῦ τῶν ὄντων ἔχπιπτει καὶ οὐκέτ' ἐστὶν ἐξαιφνῆς οἰχόμενα. Ὄλως δὲ σώματι μὲν ζώου πᾶν δτιοῦν πλῆθος ἔοικε, βασιλείᾳ δὲ κεφαλῇ ἢ δ τι κεφαλῆς πρότερον. Ἐκ τε γὰρ ἐκείνης μιᾶς οὕσης ἣν εἰπεῖν ἔχοι τις τῷ παντὶ πρόσεστι δύναμις, καὶ ζῇ μὲν ἐν- 5 τεθεν τοῦ ζώου πᾶν δτιοῦν, ἐργάζεται δὲ ἐκείνοις ἢ ἣν ἔκάστῳ παρὰ τοῦ πρώτου προσῆι, ἐκ τε βασιλείας αὐτῆς, μιᾶς μὲν καὶ αὐτῆς οὕσης, πάντα δὲ δυναμένης, εὖ μὲν ἔχουσι πόλεις καὶ δεξιώτατα πολιτεύονται, οἵς δ' ἢν αὐταῖς ἐκεῖνο προσγένοιτο, ταυτὶ δὲ ἄπαντα δαιμονίως πανταχοῦ φοιτᾷ παρ' αὐτῆς, καὶ γίνεται 10 τῷ ὄντι βασιλείᾳ ταῖς πόλεσιν οἶν καρδίᾳ τῷ ζώῳ ἢ ήλιος τῷ παντὶ, φαίην δ' ἢν καὶ οἶν θεὸς τῷ γε ξύμπαντι. Ταῦτά τοι γρηγορεῖ μὲν ἐς ἄετ βασιλείᾳ καὶ τοσοῦτον κήδεται τῶν ὑφ' αὐτὴν χωρῶν τε καὶ πόλεων, δσον νηὸς κυβερνήτης, μᾶλλον δέ τι καὶ πλέον, δσον ἐκείνῳ μὲν ἔργον ἡ σωτηρία μόνον τῶν ἐμπλεόντων, 15 βασιλείᾳ δὲ οὐ τοῦτο μόνον, ἀλλὰ καὶ πλείω σοφίζεται, μείζω δῆλα δὴ καὶ θειότερα· σκοπεῖ δὲ δσαι ὥραι δπως ἢν εὖ ἄπασι γένοιτο, τίθησι τε νόμους καὶ δικάζει κοσμίως, καὶ οὓς μὲν σπουδαίους ἔχειν δρᾷ, τούτους ἀσπάζεται καὶ τιμᾷ, οἱ δ' ἢν οὐ πόρρω κακίας εἴεν, τούτους βδελύττεται καὶ κολάζει, χαίρει τε εὖ ποιοῦσα 20 μᾶλλον ἢ δτῷ ἢν τὸ εὖ παθεῖν γένοιτο. Εἰθ' ιππικὴν μὲν καὶ κυ-

2. οὐκέτ' ἐστὶν NBA: οὐκέτ' ἐστὶν M: οὐκέστὶν Π
 3. δτιοῦν NBAM: δτιοῦν Π 5. τις ΝΠΒΜ: τὶς Α
 6. ἢ ΝΠΒΑ: δ M 11. τῷ ὄντι ἔγραψα: τωόντι N: τωόντι
 ΗΒΑΜ 12. ταῦτα ΝΠΒΑ: ταῦτα M 13. ἐς ἀεὶ ΝΠΒΑ:
 ἐσαεὶ M αὐτὴν ΠΒΑ: αὐτὴν ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος αὐτῇ M:
 αὐτὴν N 14. τε ΝΠΒΑ: τὲ M νηὸς ΝΠΑ: νηὸς ἐκ τοῦ τὸ
 πρῶτον γραφέντος νηῶν B: νεώς M 15. μόνον M: μόνη ΝΠΒΑ
 17. δῆλα δὴ ἔγραψα: δηλαδὴ Ξ δραι NBM: δραι ΠΑ
 ἢν ΠΒ: λείπει ΝΑΜ 18-19. σπουδαίους M: σπουδαίως
 ΝΠΒΑ 20. τε ἔγραψα: τὲ Ξ 21. τὸ NBAM: λείπει Π
 μὲν NBAM: μὴν Π

βερνητικὴν καὶ δσαι περ ἔκάστης ἐφεστήκασιν ἐπιστῆμαι σπουδαῖα καλῶς ποιοῦντες νομίζομεν καὶ χρηστὰ, δτι περ ἡ μὲν ἕππους, ἡ δ' ἐμπόρους, ἡ δ' ἄλλο τι σώζει τῶν ὅντων καὶ τὸν ἡμέτερον βίον διαχονοῦσα κοσμεῖ· δεῖται γὰρ οὐχ ἐνδεκατετράκις μόνου ὁ βίος, ὡς 5 ἔοικεν, οὐδὲ δυοῖν ἡ τριῶν, ἀλλ' δσοῖς αὐτό τι ὃν ἀτελέστατον αὐταρκέστατον γένοιτ' ἄγν. Βασιλείαν δὲ οῖς οὐ τοῦ εἶναι μόνον ἔθνεσιν δλοῖς καὶ δλαις πόλεσιν, ἀλλὰ καὶ τοῦ εῦ εἶναι ταύτη περίεστιν, ἀπαντα μὲν οῦσαν τῷ πάντα ποιεῖν δεδυνῆσθαι, μηδενὸς δὲ ὅντος τῶν ἀγαθῶν, δπερ ἀνευ τῆς ἐξ αὐτῆς προνοίας ἐς τὸν 10 τῶν ἀνθρώπων βίον φοιτήσοι, τί νομιστέον ἡ τίσι κοσμητέον δνδμασιν, ἡ δῆλον δτι χρῆμα θειότατον καὶ οῖς τὸ πρῶτον αἴτιον αἴτιον δνομάζεται; Τῶν τε γὰρ ἐν ἀνθρώποις πραγμάτων, οῖς αὐτοῖς ἀμηγέπη θεῷ παραπλησίως εἶναι σπουδὴ, βασιλείᾳ δῆπου τὸ ἀριστον καὶ ὡ μάλιστα ἀν εἰη τάγαθοῦ ἐφικέσθαι. Ἐκεῖνο 15 γὰρ δ βασιλεὺς ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν δπερ θεὸς ἐν φύσει καὶ τῷ παντὶ, ἡ τε διὰ πάντων ἥκουσα τοῦ βασιλέως προμήθεια, δι' ἦς τὰ τῶν ὑπηκόων εῦ ἄγαν ἔχει καὶ σώζεται πράγματα, αὐτῆς ἀντικρυς μίμημα τῆς θείας προνοίας, ἡ διὰ παντὸς ἐφικνουμένη τοῦ γε παντὸς οὐδὲν ἔξω τοῦ κοινοῦ λόγου τῶν ὅντων ἐξ, οὐδὲ ἔνια μὲν 20 εύνοίᾳ τινὶ διατελοῦσα τηρεῖ, ἐνίοις δὲ ἀν ὕσιν ἄχθεται καὶ φθονεῖ, ἀλλὰ, πάντων ἐπιεικῶς δῆπου προνοούμενη, πάνθ' ὅμοίως

1. περ ΠΒΑΜ: παρ Ν ἔκάστοις Π: ἔκάστοις μετὰ διάξεσιν Ν: ἔκάστης ΒΑΜ 3. δ' Μ: δὲ ΝΠΒΑ ἢ ΝΠΒ: ἢ ΑΜ
ἄλλο ΠΑΜ: ἄλλό ΝΒ 4. ἐνδεκατετράκις ΝΒΜΑ: ἐνδεκατετράκις Π μόνου Μ:
μόνον ΝΠΒΑ 6 αὐταρκέστατον ΝΒΑΜ: ἀταρκέστατον Π
9. ἀγαθῶν ΝΒΑΜ: ἀγαθῶν ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἀγαθὸν
10. φοιτήσοι ΝΠΒ: φοιτήσει ΑΜ 11. δῆλον δτι ΝΠΒΜ:
δηλονότι Α πρῶτον ΝΠΒ: πρότερον ΑΜ 12. αἴτιον αἴτιον Μ:
αἴτιον αἴτιον Α: αἴτιον ΝΠΒ 13. αὐτοῖς ΝΠΒΑ: αὐτῆς Μ
ἀμηγέπη ΝΠΒ: ἀμηγέπη ΑΜ 14. τάγαθοῦ ΝΒΑΜ:
τάγαθοῦ Π 15. ἐν τοῖς ΝΠΒΑ: λείει πΜ 18. διὰ ΝΠΒΜ:
διὰ Α τοῦ γε ΝΠΒΑ: γε τοῦ Μ 21. πάντων ΝΠΒ: πάντοτε ΑΜ

λόγω τινὶ φυλάττειν ἐθέλει καὶ εῦ ποιεῖν ἐπὶ προφάσει μὲν δλως οὐδεμιᾶ, οὐδ' δπως ἀν χάριν αύτῇ τὰ σωζόμενα τῆς σφῶν αύτῶν σωτηρίας καὶ ὡν ἀπέναντι ὡς πρὸς τρόπου τοῖς εῦ παθοῦσιν ἥντινοῦν ἀπομνημονεύοι, μόνω δὲ δήπου τῷ οὔτως πεφυκέναι καὶ δπερ ἔχει ξύμφυτον ἀγαθῷ. Δι' ἀ δὴ καὶ τῆς τοιαύτης εύποιίας δὲ 5 τρόπος, πάσας ἄλλας δποιαστιναζοῦν νικῶν ἀξιώματι, οὐκ ἔστιν δπως ἀν οὐ τὴν ὑπερβολὴν δση τις ἔστι τῆς διὰ πάντων δσαι ὥραι διηκούσης προνοίας ἐνδείκυνται. Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ τι πατέρες υἱέσι, βασιλεία τοῖς ὑπηκόοις, μᾶλλον δὲ, εἰ δεῖ τι τῶν ἀκριβεστέρων εἰπεῖν, ἐφάμιλλα ταῦτα ἀλλήλοις, οἶμαι, θεὸς, πατήρ τε καὶ βα- 10 σιλεὺς, πλὴν εἰ μὴ τῷ τρόπῳ διοίσει ἢ τῇ λαχούσῃ τὰ ὄντα τάξει καὶ δσον ἀν ἐκάστῳ τῶν ὑφ' αύτᾳ προσγένοιτ' ἀν ἀριθμοῦ. Οὐκοῦν δσα ἀν παρὰ χονέων υἱέσιν ἐθέλοι γίγνεσθαι, τοσαῦτα παρὰ βασι- 15 λέως τοῖς ὑπηκόοις καὶ μετὰ τῆς αύτῆς εύνοίας, φαίην δ' ἀν καὶ ἀμείγονος, δσῳ τὸ εῦ εἶναι τοῦ εἶναι καὶ τὸ κοινῇ πράττειν εῦ τοῦ 20 ιδίᾳ θειότερον· οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ πλείω τοῖς ὑπηκόοις τὰ παρ αύτῆς ἢ δσα παρὰ τῶν φυσάντων ἐκείνοις, ὡςπερ, οἶμαι, καὶ πλείω τὰ παρὰ τῆς προνοίας ἢ τῆς βασιλείας εύρήσει τις ἔξετάζων. "Οσα γάρ πατήρ, ως εἴρηται, τοσαῦτα καὶ βασιλεὺς καὶ δσα περ οὔτος, ἐκεῖνα δὴ καὶ θεός. Οὐ μὴν δσα ἀν ἐκεῖνος, 25 τοσαῦτα ποιήσοι καὶ βασιλεὺς, οὐδ' δσα περ οὔτος, ταῦτα ἀν καὶ πατήρ. Γίγνεται γάρ ως περιεχόμενά τε καὶ περιέχοντα, καὶ γέ-

2. οὐδεμιᾶ ΝΠΒΜ: οὐδὲ μιᾶ Α 3. πρὸς ΝΠΒΑ: πρὸ Μ

3-4. ἥντινοῦν ΝΒΑΜ: ἥντινοῦν Π 7. δση Μ: δσή ΝΠΒΑ

έστι ΝΠΒΑ: έστι Μ 8. διηκούσης ΝΒΑΜ: διηκούσας Π^{ης}

ένδείκνυται ΝΠΒΑ: ένδείκνυται ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος

ένδείκνυτε Μ 9. τι ΝΠΒΑ: λείπει Μ 12. αύτὰ ΝΠΒΑ: αύτὰ

ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος αύτὰ Μ 13. ἐθέλοι ἔγραψα: ἐθέλει Ξ

14-16. καὶ μετὰ - ὑπηκόοις ΠΒΑΜ: λείπουσ: Ν 17. αύτῆς

ΝΠΒΜ: αύτῆς ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος αύτοῖς Α 18. τις Μ:

τις ΝΒΑ: τῆς Π 21. ποιήσοι ΝΠΒ: ποιήσει ΑΜ 22. γί-

γνεται ΝΠΒΜ: γίνεται Α

νοιτο δ' ἀν διὰ ταῦτα θεὸς μὲν βασιλεὺς, βασιλεία δὲ γονέως
ἰδέα τε καὶ παράδειγμα.

Τοιοῦτον, ὡς μέγιστε βασιλεῖ, η βασιλεία χρῆμα τῷ βίῳ καὶ
οὕτῳ ταύτῃ μάλιστα πάντων τὰ τῶν ἀνθρώπων σώζεται πρά-
5 γματα. Εἰ δέ τῷ ταῦτα μὲν οὐκ ἀρέσχει τῶν ἐπὶ σοφίᾳ γνωρίμων,
ἄλλην δέ τινα πόλιν οἰχεῖ καὶ πολιτείαν ἐς τὸν βίον εἰςάγει,
εὐδαιμονά τε καὶ σοφὴν, ὡς ἐνομίζεν, ἐσομένην, στέψαντες αὐτὸν
ἐρίῳ καὶ καταχέαντες μύρῳ, παρ' ἄλλοις ἐάσωμεν οἰχεσθαι,
καθάπερ αὐτὸς περὶ τὸν "Ομηρον ἀπεφήνατο, μὴ μεταδιδοὺς
10 αὐτῷ τῆς αὐτοῦ πόλεως τε καὶ ἦν ἐν ψυχῇ μόνῃ ἔυνεστήσατο
πολιτείαν." Αμεινον γάρ ἐπομένους, οἶμαι, τῷ ἔυμπαντι λόγῳ καὶ
ἦν τὸ πρῶτον ἐγ οὖσιν οὐκ ἄνευ σοφίας ἐν τῷ παντὶ ἔυνέθηκεν
ἀρμονίαν ἔξω δοκεῖν ἐνίοις ἀμηγέπη τοῦ λόγου φέρεσθαι η τῶν
ψιλῶν ἐχομένους πραγμάτων καὶ ὃν αἰτίᾳ μόνη ψυχὴ σοφοὺς ἐν-
15 τεῦθεν νομίζεσθαι τά τε θεῖα τά τε ἀνθρώπινα. Τὸ μὲν γάρ ἐστι,
παραδείγματι χρωμένοις τῷ κρείττονι, μὴ ἄνευ λόγου ποιεῖν, τὸ
δὲ τοῦ λόγου τῶν ὅντων οὐ πάνυ τοι φροντιστέον, ήγησαμένους οὓς
μέτρον ὁ λόγος αὐτὸς ἐφέστηκεν ἡμῖν αὐτοῖς μόνοις πείθεσθαι
μηδὲ τὰ πλεῖστα πιστευομένοις καὶ δσα ἀν ἐν ψυχῇ μόνῃ γένοιτο.

20 'Αλλὰ δὴ τίνι καὶ ποίῳ ποτὲ ἀνθρώπων τὸ τοιοῦτον προσγε-
νόμενον σχῆμα αὐτὸ μὲν μήθ' αὐτοῦ μήτ' ἄλλου του τῶν ἀπάν-
των ἀν χεῖρον διφθείη, ημᾶς δὲ αὐτοὺς μὴ δτι γε σεσωκός, ἀλλὰ

1. διὰ ΝΠΒΜ: δια Α	2. τε ΑΜ: τὲ ΝΙΙΒ	7. ἐνόμιζεν
NBAM: ἐνόμιζεν II	στέψαντες ΝΙΙΒΑ: στέψαντες ἐκ τοῦ τὸ	
πρῶτον γραφέντος στρέψαντες M	10. αὐτοῦ ΝΙΙΒΑ	8. ἐάσωμεν ΑΜ: ἐάσομεν NB:
έσομεν II	11. ἐπομένους	
ΝΒΑΜ: ἐπομένους II	13. ἀμηγέπη ΝΒΑΜ: ἀμηγέπη Π	
18. μόνοις ΝΙΙΒΑ: λείπει M	19. μηδὲ ἔγραψε; μηδὲ Ε	
20. ποτὲ ΝΙΙΒΑ: ποτε M	21. ἄλλου ἔγραψε: ἄλλού Ε	
22. μὴ δτι ἔγραψε: μηδτι ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος μηδτι M:		
μηδτι N: μηδτι ΠΒΑ	γε ΝΒΙΙΜ: λείπει A	σεσωκώς
ΝΠΒΑ: σεσωκός ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος σεσωκώς M		

δὴ καὶ εὖ ποιοῦν εἰκότως ἀν εἴη, πάντα μὲν ἔχον οῖς τοῦ προσήκουτος αὐτῷ γένοιτ' ἀν σχήματος, πάντα δὲ ἐργαζόμενον οῖς ἔθνῶν τε καὶ πόλεων καὶ ἀπλῶς τοῦ ἔμπαντος οἶόν τέ ἐστι προνοεῖσθαι. Οὐδὲ γὰρ ἄπαντος, οἷμαί, τηλικοῦτόν τι χρῆμα, τὴν βασιλείαν, δεξάμενον ὑπὲρ τῶν ἀρχομένων φρουτίζειν κάκεῖν παρ' αὐτοῖς 5 εἶγι καὶ σώζειν δπερ ἐν ἕπτοις τηνίσχος καὶ ἐν νηὶ κυβερνήτης ἡ ἄλλος ἄλλο τι μάλιστα παραπλήσιον, ἄλλ' ως ἀν αἱ τοῦ Διὸς προσηγορίαι ἔμπασαι γένοιντο μόναι τῶν ἄλλων, ἐπιεικῶς τὸ βασιλέως ἥθος καὶ τὴν βασιλικὴν διάθεσιν παριστᾶσαι.

Τὸν δὴ τοιοῦτον, ως ἀν μάλιστα γνησίως ἡ βασιλεία προσήει, 10 λόγῳ μὲν αὐτὸς ἡμῖν ἀμηγέπη δεικνύειν ἐπιχειρῶ, τὰ δὲ διάθη τε αὐτοῦ καὶ τὴν διάθεσιν οἵα τις ἐν βραχεῖ παραλαμβάνων ως ἔνεστιν. Ὁράτε δὲ ὑμεῖς, ως ἀνδρες Ἑλληνες, οὐκ ἀνευ ἀγαθῆς ἡμετέρας τύχης ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου τοῦδε καθήμενον. Ο γὰρ αὐτὸς ἡμῖν ἀνδριὰς τοῦ χρηστοῦ βασιλέως ὅστις ποτὲ γένοιτ' ἀν καὶ δν 15 ως βασιλέα χρηστὸν αὖ πάλιν ἐγκωμιάζειν αἰρούμεθα, ωςθ' δσα ἀν εἴποι τις περὶ τοῦ βασιλέως ἡμῖν, τοσαῦτα ἀν εἴη καὶ περὶ τοῦ χρηστοῦ βασιλέως, τοῦ ἀνδριάντος, λέγω, δεδηλωκώς, ωςπερ δσα γε καὶ περὶ ἔχεντο, τοσαῦτα ἀν ἔχοι λέγειν καὶ περὶ τοῦδε.

- 2. αὐτῷ NBA: αὐτῷ ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος αὐτῷ Μ: αὐτῷ Π 3. ἀπλῶς AM: ἀπῶς NB: ἀπῶς Π τέ BM: τε ΝΠΑ προνοεῖσθαι ΠΑΜ: προνοεῖσθαι ἐκ τοῦ πρῶτον γραφέντος προνοεῖσθαι Β: προνθεῖσθαι Ν 5. ὑπὲρ NBAM: ὑπὲρ Π 7. ἄλλο ΝΙΙΒ: ἄλλο AM 10. μάλιστα τῶν γραμμάτων ις γραφέντων ἐπὶ ἔτερων διεσβεσμένων μέλαινι, διὸ ἐπανελήφθη καὶ πάλιν ἐν τῇ φάλι M: μάλα NBA: μάλα πρὸ δὲ αὐτοῦ διεσβεσμένον μᾶλλον δπερ ἡρχισε διορθόνων εἰς μάλλα Π 11 ἀμπυγέπη NBAM: ἀμπυγέπη Π τε Α: τε ΝΙΙΒΜ 12. οἴα ἔγραψα: οἴα Μ: οἴα ΝΠΒΑ 15. ὅστις ποτὲ ἔγραψα: ὅστις ποτε Ξ 16. αἰρούμεθα ΠΒΑΜ: αἰρούμεθα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος αἰρούμεθα Ν 17. τοσαῦτα ΝΠΑΜ: τοσαῦτα ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος τὸσαῦτα Β

- 18. λέγω ΝΠΒ: λείπει AM 19. ἔχοι ΝΙΙΑΜ: ἔχοι ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ἔχει Β λέγειν ΝΠΒ: λείπει AM

"Εστι τοίνυν δὲ βασιλεὺς πρῶτον μὲν περὶ θεὸν εὐσεβῆς καὶ παντὸς οὐτινοῦν ἄλλου τῶν ὄντων τὸ δαιμόνιον προτιμῶν, τὴν περὶ αὐτὸν θεραπείαν καὶ ἐπιμέλειαν αὐτῆς κρηπῖδα καὶ βάσιν τῆς βασιλείας ἡγούμενος. Οὓς μὲν γὰρ βασιλείας ιδέαν τε καὶ παράδειγμα τὸ δαιμόνιον οἶδεν, ἔξομοιον ἐκυτὸν ὡς οἶν τε τῷ κρείττονι βούλεται, οἵς δὲ ἐν οὐδὲν οὐδὲ δπωατιοῦν οὐχ οἶν τε γενέσθαι μὴ τῆς ἐκεῖθεν ξυνεφαπτομενῆς ροπῆς, οὕτω τοι τῇ προνοᾳ προσέχειν ἐθέλει τὸν νοῦν, ὡς μηδὲ ἐν αὐτῷ τῶν κατωρθωμένων, ἀλλὰ θεῷ περιάπτειν. Διοῖν δὲ ἐκείνοιν φιλία ἀν ξυσταή τῷ βασιλεῖ καὶ θεραπείᾳ περὶ τὸ κρείττον. Μετὰ δὲ τοῦτο χρυσέας οὕτως εὔτυχεῖ θαλάμῳ κίονας ὑποστήσας, ὡς ἔφη τις, οὐκ ἔστιν δτω ἀν οὐ χρήσαιτο τῶν καλλίστων, τῶν ὑπηκόων ἐπιμελούμενος, νῦν μὲν ἐκυτὸν ὥστινοιν ἀρετῆς ιδέαν παρασκευάζων καὶ πρὸς δ βλέπειν ἔχοντες ἔκαστοι βελτίους ἀν γένοιντο. Νῦν δὲ πάνθ' δσα ἀν 15 εἰπεῖν ἔχοι τις ἐπιτηδείως διεξερχόμενος οἵς δὲ τῶν ὑπηκόων ἀμεληνῶν αἰεὶ γιγνόμενος βίος μάλιστ' ἀν εἴη θορύβου πόρρω παντὸς καὶ ἦν ἐν πόλεσιν ἀταξίαν καὶ στάσιν ἢ πάντα καλῶς ποιοῦσα ταύτην εἴωθεν ἔρις, ταῦτά τοι παντὶ μὲν ἐσμῷ κοσμεῖται τῶν ἀρετῶν, ἀπάσης δὲ ἡστινοῦν ἐνεργείας ἀρίστης αὐτός ἐστιν αἴτιος, ἐν τε

2. οὐτινοῦν NBAM: οὐτινοῦν Π τῶν ὄντων τὸ δαιμόνιον ΝΠΒΑ: τὸ θεῖον Μ 3. κρηπῖδα Μ: κρηπίδα ΝΠΒΜ

4. ἡγούμενος NBAM: ἡγούμενος Π τε Α: τὲ ΝΠΑΜ

5. δαιμόνιον ΝΠΒΑ: θεῖον Μ 6. οἶν ΝΠΒΜ: οἶον Α

7. ἐκεῖθεν ΝΠΒΜ: κεῖθεν Α τοι ΝΠΒΑ: λείπει Μ
τῆ ΠΒΑΜ: τη Ν 8. μηδὲ ἐν ἔγραψα: μηδεὶν ΝΠΒΑ:
μηδὲν Μ αὐτῷ Π: αὐτῷ NBAM 9. ἀλλὰ ΠΒΑΜ: ἀλλὰ Ν
ἐκείνοιν NBAM: ἐκείνοιν Π φιλία NBAM: φιλίαν Η

κρείττον

10. κρείττον ΝΠΒΑ: θεῖον Μ 11. τις ΝΠΒΜ: τις Α

16. γιγνόμενος ΝΠΒΑ: γινόμενος Μ μάλιστ' ΑΜ;
μάλιστα ΝΠΒ 19. ἐν τε ΑΜ: ἐν τὲ ΝΠΒ

οὐδέν ἔστι τῶν ἀπάντων, ὁ γεγονὸς μὲν ὑπ' αὐτοῦ μὴ οὐ τῶν σπουδαίων ἂν εἴη, παρεθὲν δὲ αὐτίκα μὴ οὐ τῶν φαύλων ἂν δόξοι. Σωφροσύνην μὲν γὰρ οὕτως ἀσπάζεται κομιδῇ ὡς μηδενὶ δήπου τῶν φαινομένων ἥδεων ἡττᾶσθαι· ἀτοπον γὰρ τοῖς δλοις νενόμικεν, εἰ δν ἀήττητον ἐχρῆν εἶναι δικαιώσ, οὗτος ωςπερ ἀνδράποδον 5 ὑπὸ τῶν ἥδεων ἄγοιτο τε καὶ φέροιτο, καὶ δν ἐλεύθερον ἔδει καὶ πάντων κρατοῦντα φαίνεσθαι, τούτον ἡττᾶσθαι τοῖς χείροις καὶ δὲ ἀν είκειν καὶ πειθαρχεῖν θέλοις λόγῳ κελεύοντι. Ἀνδρείας δὲ τοσοῦτον αὐτῷ περίεστιν, ὡς ἀνευ ταύτης μηδὲ βασιλείαν οἰεσθαι εἶναι μηδὲ τὴν ἀρχὴν ξυνεστάναι. Εἰ γὰρ μήτ' ἄγαν ἐν ταῖς εὐ- 10 τυχίαις ἐπαίρεσθαι δεῖ, μήτ' ἐν ταῖς ἀθυμίαις μάλιστα ταπεινούσθαι, ταυτὶ δὲ ὅρος βασιλικὸν μὲν ἥθος ἐμφαίνει, χωρὶς δὲ ἀνδρείας οὐκ ἂν ποτε γένοιτο, ἥκιστα βασιλείαν ἀνευ ἀνδρείας, οὔδ' ἀν πολλὰ κάμῃ τις, εύρεῖν δυνατόν. Είτα πολίτην μὲν δυτινοῦν δ φυσικὸς ἥναγκασε νόμος ἀνδρείως ὑπὲρ πατρίδος αὐτῆς μάχεσθαι 15 καὶ γονέων καὶ πατέρων καὶ ιερῶν καὶ τάφων καὶ νόμων ὅσα τε ἄλλα πόλειν ξυνίστησιν· ἄλλως γὰρ οὐδὲ πολίτης ἂν εἴη, οὐδέ γε καλεῖσθαι τούνομα δίκαιος· βασιλέα δὲ πολέμου καὶ μάχης ἐπι- στατοῦντα καιρῷ καὶ νῦν μὲν οὐκ ἀνευ ἀνδρείας ίστῶντα τρόπαια, νῦν δὲ καιροῖς εἴκοντα καὶ μὴ τῷ πρὸς πολεμίους θυμῷ ωςπερ ἐνί 20 τῷ κύνῳ τὰ τῶν ὑπηκόων ἀλόγως πράγματα προϊέμενον, ἀλλὰ δυοῖν ἔκείνοιν ἀρίστοιν, εύτυχίᾳ τε καὶ τῷ καλῶς βουλεύεσθαι,

2. παρεθὲν ἔγραψα: παρεθὲν ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος παρα-
θὲν Μ: παραθὲν ΝΙΙΒΑ ἔθέλοι ἔγραψα: ἔθέλει Ε 9. περίε-
στιν ΜΒΑ: περιέστιν Ν: περιέστιν Μ μηδὲ ἔγραψα: μηδὲ Ε

10. μηδὲ Α: μηδὲ ΝΙΙΒΜ τὴν ἀρχὴν ΝΑΜ: τὴν αρχὴν ΠΒ
ξυνεστάναι ΑΜ: ξυνεστάναι ΝΠΒ 11. μήτ' ΝΒΑΜ: μήτ' Ν

* μ
ἀθυμίαις ΠΑΜ: εύθυμίαις Ν: εύτυχίαις Β ταπεινοῦσθαι
ΝΒΑΜ: πεινοῦσθαι Π 12. ἀνδρείας ΠΒΑΜ: ἀνδρίας Ν

14. τις ΝΠΒΜ: τις Α εύρεῖν ΝΒΑΜ: εύρεῖν Η 16. ὅσα
ΝΒΜ: ὅσα ΒΑ 22. ἀρίστοιν ΒΑΜ: ἀριστοιν ΝΠ

μὴ δτι τάφους καὶ νόμους, ἀλλ' δλας χώρας καὶ δλας πόλεις καὶ
δτιοῦν ἔθνος τῶν ὑπηκόων δσαι ὥραι σώζειν πειρώμενον ἀνδρεῖον
οὐ φήσομεν; Καὶ πῶς δρθῶς τὰ πράγματα κρίνειν δόξομεν ἢ πῶς
οὐκ ἀφηρηκότες ἀν εἶημεν τοῦ βασιλέως μάλιστα τὸ ἐπίσημον;

5 Καὶ μὲν δὴ καὶ δικαιότατος πάντων ἀνθρώπων ὁ βασιλεὺς.
Δυοῖν γὰρ ὅντοιν οἵς τὸ δίκαιον σώζεται, θατέρω μὲν οὐκ ἄνευ
μεγαλοψυχίας ἔθελει χρῆσθαι, θάτερον δὲ ἐργάζεται φιλανθρωπίᾳ
μιγνύμενον, καὶ μόνος ἀνθρώπων οὗτος τὸ μέν τι τῆς ἀρετῆς ἐπι-
τείνει, τὸ δὲ ἀμέμπτως ὑποχαλῷ καὶ δικαιοσύνην ἐντεῦθεν ἄλλην
10 ξυνίστησι, βασιλικωτάτην τῷ ὅντι καὶ οἴα προσήκει τῷ μεγίστῳ
καὶ πρώτῳ βασιλεῖ τε καὶ ἄρχοντι. Ἐνταῦθα σπουδαῖος μὲν
δετικοῦν φαιδρός τε καὶ εὔελπις καὶ δστις αὐτῷ τε ξύνοιδε τῶν
ἀγαθῶν καὶ σοφός τις ἀπας ἐν λόγῳ καὶ φιλοσοφίᾳ τιμᾶται, τὸ
βασιλεῖα ξυγγενέστατον χρῆμα καὶ δμοιότατον· στυγνάζει δὲ ὁ
15 φαῦλος, καὶ δίκας μὲν δίδωσιν ὡς πονηρὸς καὶ ἀκόλαστος, οὐ μὴν
ὑπερβαίνει τὸ μέτρον, οἷμαι, τῆς δίκης, ἢν ἀν παρὰ παιδὸς ἀδι-
κοῦντος λάθοι πατήρ σωφρονίζειν ἔκεινον βουλόμενος. Πατήρ
γὰρ ἡν ἡμῖν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ λόγῳ καὶ τοῦ μεγίστου βασιλέως
εἰκὼν. Καὶ μὴν δση τις ἐστι τοῦ βασιλέως ἢ φρόνησις ῥά-
20 διον, οἷμαι, καὶ τοῦ παντὸς ξυνιδεῖν. Ο γὰρ τοσούτων μὲν πό-
λεων καὶ ἔθνῶν, τοσούτων δὲ ἀνθρώπων κοινῇ καὶ καθ' ἕκαστον

1. μὴ δτι Μ: μπότι ΝΠΒΑ δλας πόλεις ΝΠΒΑ: πόλεις Μ
τ

5. δικαιότατος ΒΑΜ: δικαιό^τ Π: δικαιότερον Ν 7. δὲ
ΝΠΒ: δὲ τὸ ΑΜ ἐργάζεται ΝΠΒΑ: ἐργάζεσθαι Μ 10. βα-
σιλικωτάτην ΠΒΑΜ: βασιλικωτάτης Ν τῷ ὅντι ἔγραψε: τῶ-
όντι Ν: τωόντι ΠΒΑΜ οἴα Μ: οἴα ΝΠΒΑ 12. δστις
ΝΒΑΜ: δστις Π αὐτῷ ΝΒΑΜ: αὐτῷ Π ξύνοιδε ἔγραψε:
ξυνοῖδε Ε 18. ἡμῖν ΝΠΒ: λείπει ΑΜ 19. είκων ΙΙΒΑΜ:
είκων ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος είκῶν Ν 20. τοῦ ΝΒΑΜ:
τοὺς Π 21. καθ' ἕκαστον Μ: καθέκαστον ΝΠΒΑ

ἐπιμελούμενός τε καὶ προνοούμενος, ὡςτε μηδὲ καθεύδειν ἔχειν, μὴ δτὶ γε τρυφᾶν καὶ ἀνειμένη χρῆσθαι διαιτῇ τε καὶ ἀβρότητι, πόρρω ἀν εἴη φρονήσεως καὶ σοφίας ἐλαύνων καὶ μᾶλλον ἢ περ ἄλλος τις ἀνθρώπων ἀν δύναιτο. Μαρτυρεῖ δὲ καὶ Ὁμηρος, ἐπισκώπτων τὸν Ἀγαμέμνονα, ῥᾳθυμοῦντα καὶ δλιγωροῦντα τῶν 5 Ἀχαιῶν, οἵς ὅνειρος ἔκ Διὸς πεμφθεὶς ἔλεγεν Οὐ χρὴ παντάχιν εῦδειν βουληφόρον ἀνδρα φέλαιοι τὸ ἐπιτερόφαται καὶ τόσα μέμηλεν, ὡς βασιλέα μὲν ὅντα. δις ἀν μηδ' ἀξιοῦ δι' δλης καθεύδειν νυκτὸς, ἀλλὰ τῶν ἀρχομένων αἰεὶ φροντίζειν, βουλευόμενος δσα ἀν ἔκείνοις λυσιτελῆσειεν, δ μὴ μεθ' ὑπερβαλλούσης, οἷμαι, 10 φρονήσεως καὶ σοφίας τῶν χαλεπωτάτων εἶναι ξυμβαίνει, οὐκ ὅντα δ' αὖ βασιλέα, φέλαιον μὲν γένοιτο τὸ καθεύδειν, ἥδιον δὲ τὸ τρυφᾶν καὶ τὸ τραπέζης καὶ γαστρὸς μᾶλλον ἢ τῶν ὑπηκόων ἐπιμελεῖσθαι, δις αὐτῷ τούτῳ πρώτῳ τῶν ἀβελτέρων ἀν εἴη νομίσας τοιούτῳ τρόπῳ βλακείας ἢ τῶν πολεμίων περιγενέσθαι ἢ 15 τοὺς ὑπηκόους σωθῆναι ἢ αὐτὸν ἐλεύθερον, ἀλλὰ μὴ δοῦλον αὐτίκα μάλα βιώσεσθαι.

Καὶ μὴν βασιλέως οὐκ ἔστιν ἐν οὐδὲν ἥμερώτερον. Ο γὰρ πάντα λέγων καὶ πράττων, δπως ἀν τοῖς ἀρχομένοις εῦ γένοιτο, πῶς οὐ πρᾶος καὶ ἥμερος μάλιστα πάντων εἰκότως ἀν νομισθείη; 20 Διὸ δὴ καὶ μόνον φίλος ἀν εἴη τοῖς ὑπηκόοις, εἴ περ ἐνὶ τούτῳ τῶν ἄλλων παραπλήσιος ἔκείνοις μάλιστα φαίνεται. Φιλία γὰρ

1. ἐπιμελούμενός NIIB: ἐπιμελούμενος AM μηδὲ ἔγραψα: μὴδὲ Σ 2. μὴ δτὶ ἔγραψα: μηότι Σ ἀνειμένη BAM: ἀνειμίη NIΙ τε AM: τε NIIB 4. ἄλλος B: ἄλλος NIAM ἀν NIIB: λείπει AM 6. πεμφθεὶς NBAM: πεφθεὶς Π
7. εῦδειν NBAM: εῦδειν II τόσσα M: τόσα NIIBA
8. μέμπλεν NIIBM: μεμπλεν A μηδ' NIΙ: μὴδ' BAM
10. ὑπερβαλλούσος NIIBA: ὑπερβαλούσος ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος ὑπερβαλούσος M 16. αὐτὸν II: αὐτὸν NBAM
18. δ NBAM: δ Π 20. μάλιστα NBAM: μάλλιστα Π
22. μάλιστα NBAM: μάλειστα Π φιλία ΠBAM: φυλία Ν

καὶ ἐν δημοίοις ἔυστατῃ, τὰ αὐτὰ δήπου βουλομένοις καὶ μὴ, ἐν δὲ ἀνομοίοις καὶ οἷς οὐ ταύτα δοκεῖ ἥκιστ' ἐν ποτε γένοιτο. Δοκεῖ δὲ τὸ ἥμερον παραπλήσιον πᾶσιν ἐθέλειν εἶναι καὶ τῶν αὐτῶν ἐρῶν καὶ ἐφίεσθαι. Δῆλον δὲ οἷς τὰ ἀντικείμενα τούτῳ μήτ' εἰκείν
5 ἐθέλει μήτ' ὅλως ἄλληλοις ἔυναγελάζεσθαι. Τὸ δὴ οὖν ἐταῖρον καὶ φίλον εἶναι τοῖς ἀρχομένοις τὸν βασιλέα τῷ σφίσιν αὐτοῖς ἐκών εἶναι παραπλήσιον ἔαυτῶν παρέχειν δρᾶσθαι πολὺν ὑπέρβολὴν ἀρετῆς οὐχ ὑπεργικῷ τῷ πῶς οὐκ ἄλλος τρόπος φιλίας, ἀπάσης ἡστινοσοῦν τὸν δὲ εἰπεῖν ἔχοι τις ἐταιρείας ἀμείνων καὶ τελεώτερος;
10 Χωρὶς δὲ ἔκείνων, τὰ μὲν ἄλλα τῆς βασιλείας ὁ βασιλεὺς φύσει πως νενόμικε γίγνεσθαι· ἔυμπαρομαρτεῖν γάρ ἔκείνη καθάπερ σκιὰ τῷ σώματι διὸ καὶ μὴ μάλα βουλομένοις ἐξ ἀνάγκης γίγνεσθαι φύσει, μόνον δὲ εὖ ποιεῖν τῶν ἔκουσίων εἶναι καὶ ὡν τῇ βούλησις αἵτιον. Εὖ δὲ εἰδὼς τοῖς μὲν ἐξ ἀνάγκης μὴ πάνυ τοι
15 προσεῖναι τὸ εὔδαιμον, τοῖς δὲ ἐφ' ἥμεν τε καὶ ἔκουσίοις μάλιστα προσγίγνεσθαι τὸ μακάριον, οὗτῳ τοι χαίρει τῷ εὖ ποιεῖν, ὡς, εἴ τι τυχὸν διάλειμμα γένοιτο, μηδὲ βεβασιλευχέναι τότε νομίζειν, ἄλλ' ἵσα καὶ τοῖς χυδαῖοις εἶναι καὶ τοῖς πολλοῖς, οἷς ὁ βίος ἀνθητος. Εὔεργετεῖ τοίνυν, μονονούν νικῶν αὐτὸς ἔαυτὸν καὶ τῶν

1. δημοίοις NBAM: δημοίοις Π	2. ταύτα ἔγραψα: ταυτὰ Σ
ἥκιστ' Μ: ἥκιστα ΝΠΒΑ	4. μήτ' Μ: μήτε ΝΠΒΑ
λειτει NBAM: ἐθέλειν Π	5. ἐθέλει λειπούσιν ΑΜ: ἔυναγελάζεσθαι ΠΑΜ: ἔυναγελάζεσθαι ΝΒ
6. τοῖς ἀρχομένοις ΝΠΒ: λείπουσιν ΑΜ	
τῶ ΝΠ: τῶν ΒΑΜ	7. ἐκῶν ΒΑΜ: ἐκῶν ΝΠ
τὶς Α ἐταιρείας NBAM: ἐταιρέας Π	9. τις ΝΠΒΜ:
ἐξανάγκης ΝΠΒΑ	12. ἐξ ἀνάγκης Μ: ἐξανάγκης ΝΠΒΑ
14. εἰδὼς ΠΒΑΜ: εἰδὼς Ν	13. ἐκουσίων NBAM: ἐκουσίων Π
ΝΠΒ	14. εἰδὼς ΠΒΑΜ: εἰδὼς Ν
15. εὔδαιμον NBAM: εὔδομον Π	15. τε ΑΜ: τε ΝΠΒ
16. προσγίγνεσθαι ΝΠΒ: προσγίνεσθαι ΑΜ	17. διάλειμμα ΠΒΑ: διάλειμα Ν: διάλλειμα Μ
	μηδὲ ἔγραψα: μηδὲ ΝΠΑΒ: μηδὲ διεσθεσμένων δύο γραμμάτων μεταξὺ τοῦ μὴ καὶ δὲ Α
18. ἵσα ἔγραψα: ἵσα Σ	19. νικῶν ΝΠΒΑ: νικῶν Μ

ύστερων τὰ ἔμπροσθεν μεθ' ὑπερβολῆς δσης ἐλάττω παρασκευάζων. Ἡγεῖται γάρ, δπερ καὶ ἀληθές ἐστιν, αὐτὸν μὲν δεῖν μηδὲν ἰδίον ἔχειν δ τι μὴ τοῖς ὑπηκόοις κοινὸν, ἔκείνους δὲ τῆς βασιλικῆς ἀπολελαυκότας εὔεργεσίας παρὰ τῆς αὐτοῦ λαμβάνειν μεγαλοπρεποῦς αἰεὶ δεξιᾶς.

'Αλλὰ μὴν εἰρήνικὸς ὡν καὶ τῆς εἰρήνης ἐν οὐδὲν ἥγιούμενος βέλτιον, οὐχ ἦττον φιλοπόλεμός τις ἐστι καὶ χαίρων μάχη καὶ Ἐνυοῖ. Εἰρήνη μὲν γάρ δι² αὐτό τι χρῆμα χρηστὸν καὶ τῷ βίῳ μάλα λυσιτελέστατον, πόλεμος δὲ οὐ πάντη παρὰ τοῦτο κακὸν, οὐδ' ὡς κακία νενόμισται, ἀλλ' ἔχων δ τι ἀν τις αὐτὸν κακίσοι, 10 τὸ λοιπὸν τῶν χρηστῶν ἀν καὶ αὐτὸς εἴη καὶ δσα πρὸς τι τῶν ἀγαθῶν πεπέρασται καὶ τετάχαται· ἐστι γάρ δι' εἰρήνην ὥσπερ φασὶ τὸ φάρμακον δι' ὑγίειαν, εἰ δὴ δι' αὐτὸ μὲν εἰρήνη καλὸν, δ δὲ πόλεμος δι' αὐτὴν ἐθέλει γίγνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις· ὁ βασιλεὺς εἰρηνικώτατος ὡν εἰκότως ἀν τις καὶ φιλοπόλεμος εἴη, ὥστε καὶ 15 φιλοστρατιώτης ἐντεῦθεν ἐσται καὶ τῶν στρατευομένων ἐπιμελής, δ τε χρόνος αὐτῷ τῆς εἰρήνης ἀπας ἐς παρασκευὴν πολέμου καὶ μάχης ἀναλωθήσεται. Ο γάρ εἰρήνη μὲν ἀγειν διανοούμενος, παρασκευῆς δὲ πολέμου καὶ μάχης οὐδένα λόγον ποιούμενος λανθάνει προδότης τε αὐτοῦ καὶ τῆς οἰκείας ἀρχῆς γινόμενος καὶ ἐν εἰρήνῃ 20

1. ὑπερβολῆς δσης ἐλάττω ΝΠΒΑ: δσης ὑπερβολῆς Μ

4-5. μεγαλοπρεποῦς NBAM: μεγαλοπρεποὺς Π 5. αἰεὶ ΠΒΑ: δεὶ NM 6. ἀλλὰ μὴν ΠΜ: ἀλλαμὴν NB: ἀλλαμην A ὁν NBAM: ὁ Π ἥγιούμενος ΝΠΒΑ: ἥγιούμενον M 7. τις ἐστι Π: τις ἐστὶ ΝΑ: τις ἐστὶ Β: τις (ἐκ τοῦ τὸ πρῶτον γραφέντος τις) εστι M

9. παρὰ ΝΠΒ: δια ΑΜ κακὸν ΝΙΙΒΑ: κακὸς Μ

10. κακία νενόμισται BAM: κακίαν ἐνόμισται ΝΠ ἔχων NBAM: ἔχων Π 10-11. αὐτὸν—ἀν καὶ ΝΠΒΑ: λείπουσι M

11. τὸ λοιπὸν ΝΠΒ: τολοιπὸν A τι: NBAM: τις Π 12. ἐστι NBAM: ἐστιν Π 13. ὑγίειαν NBAM: ὑγείαν Π δι' αὐτὸ BAM: δι' αὐτὸ N: διαυτὸ Π 20. τε A: τὲ ΝΙΙΒΜ οἰκείας ΝΠΒΑ: οίκείας Π

διάγων πολέμου καὶ μάχης οὐδὲν [δίαιταν] διαφέρουσαν. Ἐλλὰ
 δὴ τοιοῦτος ὃν τίνα μὲν οὐ φιλήσει τῶν ὑπηκόων ὁ βασιλεὺς,
 ὑπὸ τίνος δὲ αὐτὸς οὐ μάλιστα φιληθήσεται; ἢ τίνα μὲν οὐ σώσει
 τῶν ἀρχομένων, ὑπὸ τίνος δὲ αὐτὸς οὐ μάλιστα σωθήσεται; Πῶς
 5 δ' ἀν αὐτὸς, ἀσφαλῆ τὸν βίον ποιούμενος ἀπασιν, οὐκ ἀσφαλέστα-
 τον ἔξει τὸν βίον, παρὰ πάντων ἀπλῶς φυλαττόμενος, ἢ πῶς οὐκ
 εὔδαιμον ἐργαζόμενος τὸ ὑπηκοον, οὐκ αὐτὸς ἀνδρῶν ἀπάντων
 εὔδαιμονέστατος γένοιτο; Ἡρακλέα μὲν οὖν τὸν Ἀλχμήνης, δτὶ
 δὴ τῇ λεοντῇ μόνη καὶ τῷ ροπάλῳ τῆς γῆς τὸ πλεῖστον διῆει,
 10 τυράννους τε καθαιρῶν καὶ βασιλεῖς ἀντικαθιστῶν τἄλλα τε
 πάντα ποιῶν δσα περ ἔκείνου πέρι ποιητῶν ἥσχν παῖδες, ἐκ Διὸς
 ἥκειν ἔφασαν "Ἐλληνες" τὸ γὰρ τῶν ἐφ' ἡμῖν κάλλιστον τοῖς
 κρείττοσι καλῶς ποιοῦντες ἀπένεμον. Βασιλέα δὲ τὸν χρηστὸν, δν
 ἡμῖν ὁ λόγος τοιοῦτον νῦν ἐζωγράφησε καὶ δν εἰκόνα τοῦ μεγίστου
 15 καὶ πρώτου βασιλέως προειπών τις οὐκ ἀν ἀμάρτοι, πῶς ἀν οὐ
 παρὰ θεοῦ πεμφθῆναι τοῖς ἀνθρώποις νομίσαιμεν ἢ πῶς μὴ οὐ καὶ
 αὐτὸν ἥκειν δπως ἀν εῦ τοῖς τῶν ἀνθρώπων γένοιτο πράγμασιν
 ἡγησόμεθα; Τὰ γὰρ αὐτὰ δίκαιον τῶν αὐτῶν πέρι τοὺς σπουδαιο-
 τέρους οἶεσθαι τε καὶ ἀποφαίνεσθαι.

δια

1. δίαιταν διαφέρουσαν ἔγραψα: φέρουσαν προηγουμένων τι-
 νῶν γραμμάτων διεσβεσμένων Α: διαφέρουσαν ΝΠΒΜ 2. ὃν

οὐ

ΝΠΒΑ: λείπει Μ 3. οὐ μάλιστα ΝΠΒΑ: μάλιστα Μ 3-4. ἡ τίνα-
 σωθήσεται ΝΠΒΜ: ἡ τίνα - σωθήσεται ἡ τίνα - σωθήσεται Α

5. ἀπασιν ΝΒΑΜ: ἀπασιν Π 6. ἔξει ΝΒΑΜ: ἔξει ΙΙ

7. ἀπάντων ΝΒΑΜ: ἀπάντων Π 9. διήει ΝΒΑΜ: δειήει Π

10. τε ΠΑΜ: τὲ ΝΒ τάλλα ἔγραψα: τάλλα ΑΜ: τ' ἄλλα ΝΠΒ
 πάντα

11. πάντα ποιῶν ΝΠΒΑ: ποιῶν Μ πέρι ΒΑΜ: περὶ Ν: περι Π

15 ἀν ΝΒΑΜ: ἀν Π 16. πεμφθῆναι ἔγραψα: πεφθῆναι ^μ Μ:
 πεφθῆναι ΝΠΒΑ νομίσαιμεν ἔγραψα: νομίσωμεν Ξ οὐ

καὶ ΝΠΒΑ; καὶ Μ 18. πέρι ΠΒΑΜ: περὶ Π